

NADER ONDERZOEK DE OKSEL RODEN

NADER ONDERZOEK DE OKSEL RODEN

Kenmerk: 20230695/Rap01
Versie: 2
Datum: 29 juli 2024

Auteur: [REDACTED]
Projectleider: [REDACTED]
Kwaliteitscontrole: [REDACTED]
Opdrachtgever: Gemeente Noordenveld
Raadhuisstraat 1, 9301 AA Roden
Contactpersoon: [REDACTED]

De inhoud van deze rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

© ATKB voor natuur en leefomgeving. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.
Foto's: ATKB, tenzij anders vermeld

ATKB ASSEN
STATIONSSTRAAT 29C
9401 KW ASSEN

ATKB MIDDELHARNIS
PRINS BERNHARDLAAN 147
3241 TA MIDDELHARNIS

ATKB WAARDENBURG
KOEWEISTRAAT 7
4181 CD WAARDENBURG

ATKB ZOETERMEER
LOUIS BRILLELAAN 100
2719 EK ZOETERMEER

ATKB WAGENINGEN
AGRO BUSINESS PARK 9
6708 PV WAGENINGEN

KVK 27 177140
BTW NL 8076 36 757B01
IBAN NL53 RABO 0160177529

INHOUD

1.	Inleiding		1
1.1	Aanleiding	1	
1.2	Doel	1	
1.3	Leeswijzer	1	
2.	Plangebied en initiatief		2
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	2	
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	3	
3.	Methode		4
3.1	Bronnenonderzoek	4	
3.2	Veldonderzoek	4	
4.	Resultaten		8
4.1	Grote bosmuis	8	
4.2	Hazelworm	8	
4.3	heikikker	9	
4.4	poelkikker	9	
4.5	Kleine marterachtigen	11	
4.6	overige soorten	12	
4.7	Invasieve exoten	13	
4.8	Samenvatting	13	
5.	Effectenanalyse aanwezige soorten		14
5.1	Poelkikker	15	
5.2	ooievaar	16	
5.3	Hazelworm	16	
5.4	Kleine marterachtigen	16	
6.	Conclusie en vervolgstappen		18
6.1	Conclusie	18	
6.2	Vervolgstappen	19	

I. INLEIDING

I.1 AANLEIDING

De gemeente Noordenveld onderzoekt de mogelijkheid om het gebied dat bekend staat als de Oksel in Roden te ontwikkelen als woningbouwlocatie.

Voor het planvoornemen is een quickscan Wnb uitgevoerd om de aanwezigheid van beschermde soorten in beeld te brengen (zie ATKB-rapport met kenmerk 20220149, d.d. 31 maart 2022). Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied geschikt is als voortplantingsbiotoop voor heikikker en poelkikker en leefgebied van grote bosmuis en hazelworm. Tevens is een nestlocatie van ooievaar aanwezig.

De genoemde soorten zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn of zijn aangewezen als nationaal beschermde soort. De verbodsbepalingen voor deze beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 11.37 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) (Habitatrichtlijn), 11.46 van het Bal (vogelrichtlijn) en 11.54 van het Bal (nationaal beschermd) van de Omgevingswet (Ow). Als gevolg van de werkzaamheden kunnen schadelijke handelingen optreden waarbij verbodsbepalingen uit de Ow overtreden worden.

Tijdens het nader onderzoek naar beschermde soorten is onderzocht welke soorten en met welke aantallen deze soorten in het gebied voorkomen en welke functie(s) het plangebied heeft voor deze soorten. Dit is essentieel om uitspraken te doen over de effecten van de geplande ontwikkeling op populaties van de beschermde soorten en de eventueel te nemen maatregelen. Ook geeft het antwoord op de vraag of het indienen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit bij de provincie noodzakelijk is.

I.2 DOEL

Dit rapport heeft tot doel om inzichtelijk te maken in hoeverre het plangebied gebruikt wordt door hazelworm, heikikker, grote bosmuis, ooievaar en poelkikker. Daarnaast worden eventuele effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze soorten in kaart gebracht. Ten slotte wordt aangegeven welke vervolgstap voor deze soortgroep van toepassing is.

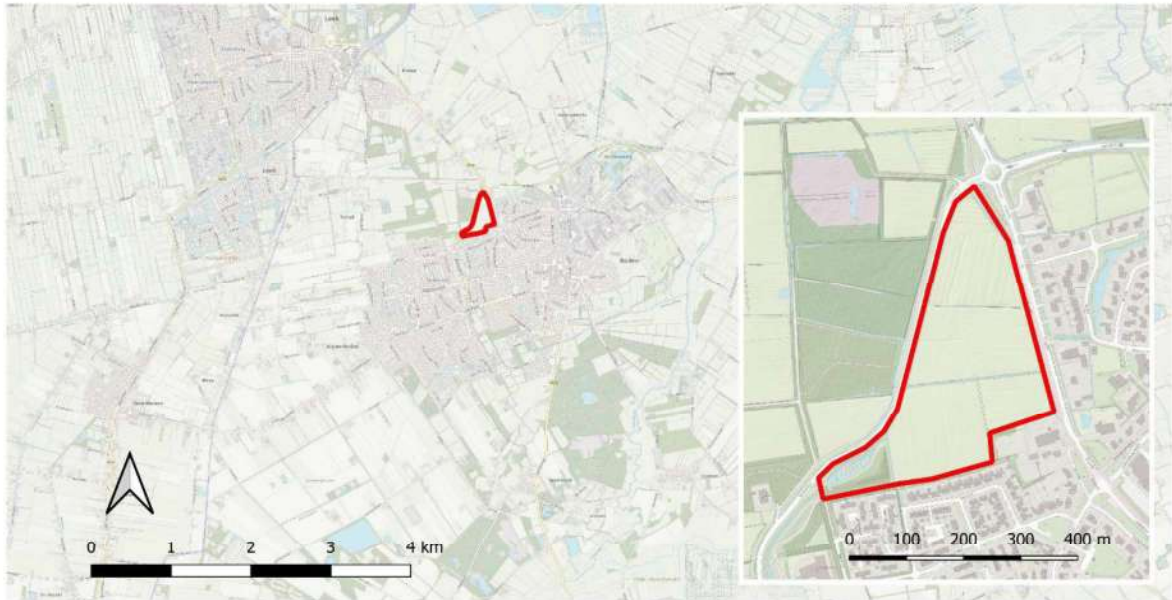
I.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied beschreven. Ook de door de initiatiefnemer voorgenomen werkzaamheden worden hier benoemd. Hoofdstuk 3 gaat in op de methode van het nader onderzoek en in hoofdstuk 4 worden de resultaten besproken. In hoofdstuk 5 worden de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de soorten die gebruikmaken van het plangebied bepaald. Hier worden ook maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. Ook wordt beargumenteerd of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. In hoofdstuk 6 staan de conclusies en wordt een overzicht gegeven van de te nemen vervolgstappen.

2. PLANGEBIED EN INITIATIEF

2.1 LIGGING EN BESCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied is gelegen aan de noordzijde van Roden en ligt ingeklemd tussen de Maatlanden en De Zulthe. De oppervlakte van het terrein bedraagt ruim 9 hectare. Het geheel is gelegen in de gemeente Noordenveld, provincie Drenthe (Figuur 1).

Figuur 1. Ligging van het plangebied in de regio en meer in detail (rood omlijnd).

Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarisch beheerde en vrij soortenarme graslanden. In het zuidelijk deel van het plangebied ligt een poel en een jong stukje bos op een oud gronddepot. In de graslanden liggen een paar oost-west georiënteerde sloten. Daarnaast liggen sloten rondom het plangebied. Tijdens de veldbezoeken stonden de meeste sloten vol water, de sloot aan de oostzijde was grotendeels droog komen te liggen. In de graslanden, maar vooral aan de rand van het plangebied staan enkele oude en markante bomen.

Ten westen van het plangebied bevindt zich een vrij waardevol natuurgebied (Natuurschoon Terheijl) met kwetsbare vegetaties.

Onderstaande foto's geven een impressie van het plangebied.

Figuur 2. Markante eik in het centrale deel van het plangebied.

Figuur 3. Poel in westelijk deel van het plangebied.

Figuur 4. Jong bos op voormalig gronddepot.

Figuur 5. Sloop dwars door het plangebied.

2.2 VOorgenomen Ontwikkeling

2.2.1 WERKZAAMHEDEN

Het voornemen is om het plangebied te gaan ontwikkelen als woningbouwlocatie. De poel in het zuidwesten van het plangebied blijft naar verwachting behouden.

3. METHODE

3.1 BRONNENONDERZOEK

Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied geschikt is als voortplantingsbiotoop voor heikikker en poelkikker en leefgebied van grote bosmuis en hazelworm. Tevens is een nestlocatie van ooievaar aanwezig (zie ATKB-rapport met kenmerk 20220149, d.d. 31 maart 2022).

3.2 VELDONDERZOEK

Tijdens het veldonderzoek is het plangebied (zoals beschreven in hoofdstuk 2) onderzocht. Hierbij is tevens een zone van minimaal 200 meter rondom het plangebied als omgevingscheck meegenomen in het onderzoek. De omgevingscheck is uitgevoerd door tijdens de onderzoeksrondes ook de nabije omgeving te beoordelen op geschiktheid voor de relevante beschermde soorten en door te kijken naar hoe de omgeving zich verhoudt tot het plangebied. Een omgevingscheck is nodig om in een eventueel benodigde ontheffingsaanvraag te kunnen onderbouwen wat de geschiktheid van de omgeving voor de beschermde soorten is. De resultaten worden in hoofdstuk 4 per soort(groep) besproken.

3.2.1 GROTE BOSMUIS

Voor het onderzoek naar de grote bosmuis is geen soortspecifiek onderzoeksprotocol beschikbaar. Er zijn wel onderzoeksprotocollen beschikbaar voor de noordse woelmuis en de waterspitsmuis¹. Het onderzoek naar de grote bosmuis is van deze protocollen afgeleid. Bij het onderzoek naar noordse woelmuis wordt twee nachten gevangen (vier controles) en bij waterspitsmuis drie nachten (zes controles). De grote bosmuis is een makkelijk te vangen soort, waardoor vier controles voldoende zijn.

Het onderzoek naar de grote bosmuis is uitgevoerd met inloopvallen van de typen Heslinga en Longworth. Deze typen vallen zijn erg geschikt voor het vangen van kleine grondgebonden zoogdieren. Het is een diervriendelijke methode waarbij de gevangen dieren niet worden gedood en na de vangst worden vrijgelaten. Op 12 oktober 2023 zijn 40 inloopvallen geplaatst op de meest kansrijke locaties in het onderzoeksgebied (Figuur 6). Deze vallen zijn voorzien van hooi en voldoende voedsel (strooivoer, levende meelwormen, wortel en appel). Na een gewenningsperiode van enkele dagen (prebait) zijn de vallen op 16 oktober 2023 voorzien van nieuw voedsel en is het vangstmechanisme op 'scherp' gezet. Tijdens de daaropvolgende twee nachten zijn twee controles in de late avond en twee controles in de ochtend uitgevoerd met een tussentijd van ongeveer twaalf uur. Tijdens de controles zijn de gevangen dieren op naam gebracht en is de val zo nodig bijgevuld met hooi en voedsel en teruggeplaatst. Het onderzoek geeft een goed beeld van alle in het terrein aanwezige kleine grondgebonden zoogdieren (muizen en spitsmuizen).

¹ 17.001 inventarisatie muizen met inloopvallen, www.ndff.nl

Het onderzoek is uitgevoerd in een periode met gunstige weersomstandigheden. Tabel 1 geeft een overzicht van de dagen waarop de onderzoeksrondes zijn uitgevoerd en de omstandigheden.

Tabel 1 Overzicht van het veldonderzoek naar grote bosmuis en de omstandigheden waaronder dit is uitgevoerd.

Datum	Aantal personen	Starttijd	Eindtijd	Temp. (°C)	Windrichting en -kracht (Bft)	Weer en bewolking
12-10-2023	2	09:15	10:00	7	2 Bft Zuid	Bewolkt
16-10-2023	3	21:00	21:45	7	3 Bft Noordoost	Bewolkt
17-10-2023	2	09:15	09:45	5	3 Bft West	Licht bewolkt
17-10-2023	2	21:00	21:45	6	3 Bft West	Onbewolkt
18-10-2023	2	08:30	09:15	3	3 Bft West	Onbewolkt

Figuur 6. Posities van de inlooppalen in het onderzoeksgebied voor het onderzoek naar de grote bosmuis.

3.2.2 HAZELWORM

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het soorteninventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het soorteninventarisatieprotocol geeft aan dat er minstens vier inventarisatieronden nodig zijn om de functie als zomerhabitat van het gebied voor hazelworm in kaart te brengen. Er zijn vier bezoeken in de periode juni t/m september uitgevoerd waarbij 30 herpetoplaten in het veld zijn geplaatst. Hierbij kunnen individuen opwarmen en wordt de trefkans vergroot. De locaties van de herpetoplaten zijn weergegeven op kaart in Figuur 7. In oktober is er vanwege goede weersomstandigheden een extra bezoek uitgevoerd. Tijdens de meeste bezoeken is tijdens de omgevingscheck liggend dood hout omgedraaid en is gelet op zonnende individuen.

Figuur 7. Locaties herpetoplaten

De onderzoeken zijn door één ervaren ecooloog uitgevoerd. Tabel 2 geeft een overzicht van de dagen waarop de onderzoeks rondes zijn uitgevoerd en de omstandigheden.

Tabel 2 Overzicht van het veldonderzoek naar hazelworm en de omstandigheden waaronder dit is uitgevoerd.

Datum	Aantal personen	Starttijd	Eindtijd	Temp. (°C)	Windrichting en -kracht (Bft)	Weer en bewolking
31-08-2023	1	10:40	12:10	19	2 Bft, oost	Licht bewolkt
14-09-2023	2	09:15	10:45	20	2 Bft, noordwest	Licht bewolkt
20-09-2023	1	10:45	12:15	22	3 Bft, noord	Bewolkt
27-09-2023	1	09: 50	11:20	23	2 Bft, noordwest	Bewolkt
12-10-2023	1	10:01	11:40	13	0	Half bewolkt

3.2.3 POELKIKKER

Het nader onderzoek naar voortplantingswateren van poelkikker is conform het soorteninventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (NGB). Hierbij is overdag geschept en van groene kikkers is geluid afgespeeld om individuen vocaal uit te lokken. Dit onderzoek maakte deel uit van het vaststellen of uitsluiten van voortplantingswateren. De bezoeken zijn uitgevoerd in de periode van mei t/m augustus met een minimale tussenperiode van tien dagen,

Het onderzoek is uitgevoerd door twee ervaren ecologen. Tabel 3 geeft een overzicht van de dagen waarop de onderzoeks rondes zijn uitgevoerd en de omstandigheden.

Tabel 3 Overzicht van het veldonderzoek naar poelkikkers en de omstandigheden waaronder dit is uitgevoerd

Datum	Aantal personen	Starttijd	Eindtijd	Temp. (°C)	Windrichting en -kracht (Bft)	Weer en bewolking
15-05-2024	2	15:23	17:51	25	2 Bft, oost	Licht bewolkt
19-06-2024	1	14:48	18:16	18	2 Bft, noord	Half bewolkt

3.2.4 HEIKIKKER

Het onderzoek naar heikikker is conform de soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) (versie 1.0, juli 2017) uitgevoerd. Conform het protocol zijn vier veldbezoeken uitgevoerd. Twee veldbezoeken hebben 's avonds plaatsgevonden in de periode augustus t/m september 2023, waarbij door twee ervaren ecologen is gezocht naar juvenielen met behulp van een schepnet en zaklampen.

De andere rondes hebben plaatsgevonden in de periode eind februari tot begin april, vanaf een uur na zonsondergang tot drieënhalf uur na zonsondergang. Hierbij is gezocht naar roepende individuen (kooractiviteit) met behulp van een sterke zaklamp. De paarperiode van de heikikker is zeer kort en is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Er zijn daarom twee controles noodzakelijk om tijdens de piek van de paartijd de aantallen heikikkers te kunnen tellen.

Voorafgaand aan het inplannen van het gebiedsbezoek is in de gaten gehouden of de voortplantingsactiviteit van heikikker in vergelijkbare gebieden rond de projectlocatie op gang is gekomen. Zodra bekend was dat er kooractiviteit in de omgeving is waargenomen, is de inventarisatieronde zo snel mogelijk onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. De verspreiding is zo nauwkeurig en compleet mogelijk in kaart gebracht. In verband met de omvang van het plangebied en het feit dat de koorzang van heikikker maar circa 20 - 50 meter draagt, is het onderzoek naar kooractiviteit gelijktijdig uitgevoerd door twee ervaren ecologen.

Tabel 4 geeft een overzicht van de data waarop de bezoeken zijn uitgevoerd en de omstandigheden.

Tabel 4 Overzicht van het veldonderzoek naar heikikker en de omstandigheden waaronder dit is uitgevoerd

Datum	Aantal personen	Starttijd	Eindtijd	Temp. (°C)	Windrichting en -kracht (Bft)	Weer en bewolking
07-09-2023	2	20:30	22:45	29	2 Bft, West	Zonnig
21-09-2023	2	20:45	23:00	19	2 Bft, Noord	Bewolkt
13-03-2024	1	19:32	21:50	12	3 Bft, noordoost	Bewolkt
20-03-2024	2	19:28	20:58	15	1 Bft, oost	Bewolkt

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het uitgevoerde onderzoek naar grote bosmuis, hazelworm, heikikker en poelkikker besproken, waarbij wordt ingegaan op de functies van het gebied voor deze soort(en).

4.1 GROTE BOSMUIS

4.1.1 PLANGEBIED

Tijdens het onderzoek naar grote bosmuis zijn geen individuen aangetroffen in het plangebied. In de inloopvallen zijn individuen van bosspitsmuis, bosmuis en rosse woelmuis gevangen. Omdat de gewone bosmuis en grote bosmuis sterk gelijkende soorten zijn, is er gekeken naar de onderzijde van de dieren en gelet op de aan- of afwezigheid van de voor grote bosmuis kenmerkende 'halsband'. Hierdoor is vastgesteld dat alle gevangen individuen gewone bosmuis betreffen.

4.2 HAZELWORM

4.2.1 PLANGEBIED

Tijdens het onderzoek naar hazelworm zijn geen individuen aangetroffen in het plangebied.

In de periode tussen de quickscan wet natuurbescherming (maart 2022) en de uitvoering van het nader onderzoek (2023) is op 19 mei 2022 op circa 30 meter ten noorden van het plangebied een individu van de hazelworm waargenomen (zie Figuur 8).

Figuur 8. Uitsnede NDFF.nl met een recente waarneming hazelworm (groene stip) in de directe omgeving van het plangebied (rood omlijnd).

In het plangebied zijn geen functies van hazelworm aangetroffen. Het gebied ten westen van het plangebied (Natuurschoon Terheijl) herbergt mogelijk wel functies voor de hazelworm. Dit gebied heeft globaal een hogere kwaliteit als habitat voor hazelworm dan in het plangebied het geval is. Incidenteel passerende individuen van de hazelworm zijn echter niet uit te sluiten in het plangebied.

4.3 HEIKIKKER

4.3.1 PLANGEBIED

Tijdens het onderzoek naar de heikikker zijn geen individuen waargenomen. Tijdens het onderzoek zijn bruine kikker, gewone pad en individuen van het groene kikker complex waargenomen.

4.4 POELKIKKER

4.4.1 PLANGEBIED

Voortplantingswater

Tijdens het onderzoek naar poelkikker zijn individuen van poelkikker aangetroffen in het plangebied. Alle poelkikkers zijn in een poel in het zuidwestelijke deel van het plangebied aangetroffen. De poel wordt gebruikt als voortplantingswater. De locatie(s) zijn weergegeven op kaart in Figuur 9. In Figuur 10 en Figuur 11 zijn enkele foto's van de poelkikker met belangrijke (determinatie)kenmerken weergegeven.

Figuur 9. Kaart locatie(s) waarnemingen poelkikker

Figuur 10. Poelkikker – (witte/onbevlekte) onderzijde

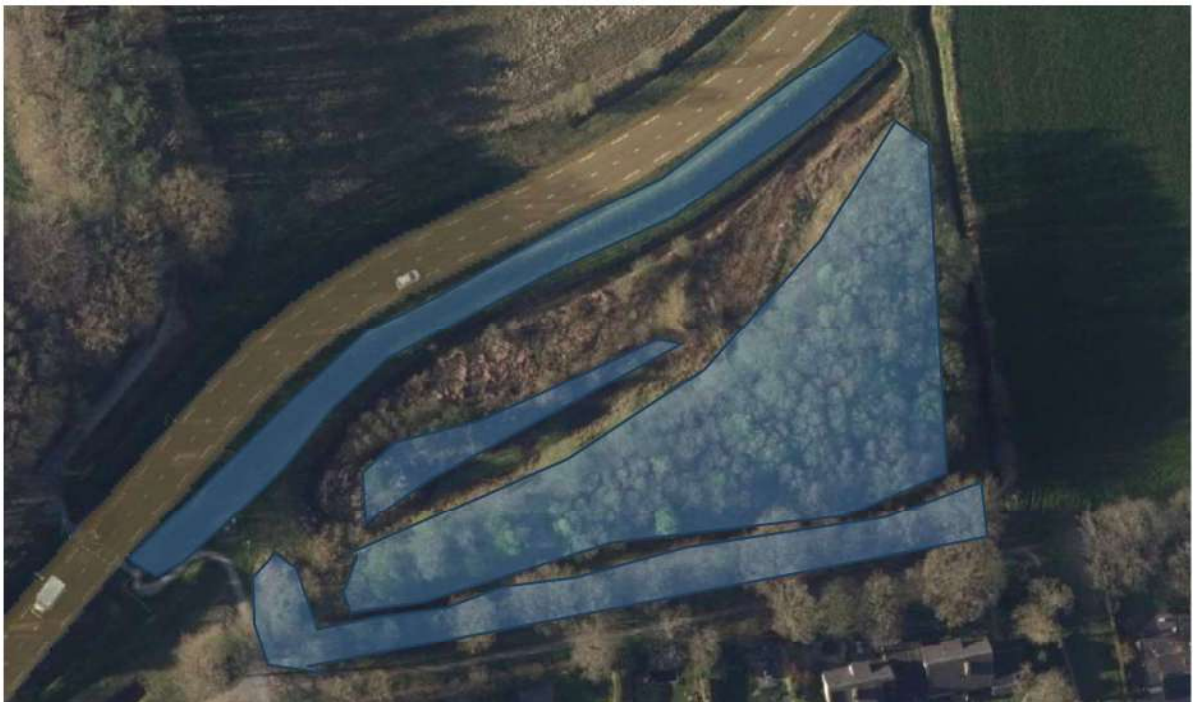

Figuur 11. Poelkikker – (symmetrische) graafknobbel

Winterverblijfplaatsen en landhabitat

De poelkikker is een watergebonden soort die op korte afstand van het voortplantingswater meestal 's nachts foerageert op het land. Vanaf oktober verlaten ze de waterkant en gaan ze op zoek naar een overwinteringsplaats op het land.

Hij graaft zich dan de grond in of overwintert in muizenholletjes of onder stronken en dergelijke. De overwinteringsplaatsen liggen afhankelijk van het landschapstype binnen de 100 à 200 meter van het water. Het grootste deel van de exemplaren gaat in winterslaap op het land (buiten bereik van de grondwaterspiegel), incidenteel overwinteren exemplaren in het water. In het plangebied zijn er verschillende geschikte overwinteringslocaties rondom de poel aanwezig (Zie Figuur 12). Het gaat hierbij om hogere gelegen delen rondom de poel. Dit zijn vooral de bosjes die op zandruggen liggen en bijvoorbeeld de geluidswal.

Figuur 12. Locatie van geschikte overwinteringslocaties (blauw) binnen het plangebied.

4.5 KLEINE MARTERACHTIGEN

Met de ingang van de Omgevingswet sinds 1 januari 2024 zijn de bunzing, hermelijn en wezel niet meer vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Drenthe. Met behulp van de NDFF is de verspreiding van deze soorten in en rond het plangebied onderzocht. In de afgelopen 5 jaar zijn verschillende waarnemingen van bunzing, hermelijn en wezel bekend op minder dan 3 kilometer afstand tot het plangebied. Het plangebied kan onderdeel uitmaken van het leefgebied van kleine marterachtigen waarbij de aanwezigheid van verblijfplaatsen niet zijn uit te sluiten. Naar alle waarschijnlijkheid komen niet alle soorten kleine marterachtigen gelijktijdig voor in het plangebied. Zo komt de wezel zelden voor in gebieden waar de hermelijn veelvuldig voorkomt. Geen van de drie kleine marterachtigen kan worden uitgesloten. Om welke soorten het specifiek gaat kan alleen met nader onderzoek worden aangetoond. Juridisch gezien is dit niet nodig. Het volstaat met het beoordelen van het habitat op geschiktheid voor de kleine marterachtigen.

Bunzing

Vaste voortplantings- of rustplaatsen

Als dagrustplaats worden voornamelijk bestaande hopen gebruikt, zoals konijnenholen en hopen van bijvoorbeeld muskusrat. Ook takken- en steenhopen, duikers en rommelschuurtjes worden als dagrustplaats gebruikt. In de winter zoeken bunzingen vaak warmere plekken op, zoals hooi- en strobalen. De bunzing is ook goed in staat zelf een hol te graven (BIJ12, Kennisdocument).

In het plangebied komt het konijn niet voor en hopen van de muskusrat zijn niet aangetroffen. Wel zijn er takkenhopen en aanwezig en is er dicht struweel. Daarnaast zijn er wel enkele grotere hopen van vermoedelijk bruine rat gevonden waar de soort mogelijk gebruik van kan maken. Een verblijfplaats van de bunzing is niet uitgesloten.

Functionele leefomgeving

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. De omvang van het leefgebied varieert van tien tot soms enkele duizenden hectares, afhankelijk van het voedselaanbod.

Het plangebied bestaat uit graslanden met aan de randen houtsingels en struweel. De graslanden zelf zijn te open voor de soort en met het huidige maaibeheer zijn er langs de sloten geen geschikte oeverzones. Met name het zuidwestelijk deel met de poel en het bosje op een heuveltje is zeer geschikt. In de poel zijn grote aantallen kikkers aanwezig die op het menu van de bunzing staan. Het plangebied is geschikt als onderdeel van de functionele leefomgeving. Het deel rondom de poel is echter slechts 0,7 hectare en zal slechts een zeer klein deel van het leefgebied uitmaken en is daardoor niet als essentieel te beoordelen.

Wezel

Vaste voortplantings- of rustplaatsen

Over het algemeen geldt dat voor een wezel elk holletje of opening waar hij doorheen past en die goed geïsoleerd, droog en in dekking ligt, geschikt kan zijn als verblijfplaats. Zo kan voor een wezelvrouwtje een holletje met een diameter van 2,5 centimeter voldoende zijn. Verblijfplaatsen zijn aangetoond in holtes in bomen, tussen de wortels van bomen (Murphy, Dowding, 1994), in houtstapels, greppels en geïsoleerd struikgewas in open leefgebied (King, Powell, 2007), evenals in de hopen van (woel)muizen. De verblijfplaats wordt ook bedekt met de vacht van de gedode prooidieren. De verblijfplaatsen zelf betreffen hoofdzakelijk hopen van muizen (bron: Kennisdocument kleine marterachtigen, BIJ12).

In het plangebied zijn holletjes van (rosse) woelmuizen en gewone bosmuis aanwezig in beschutte delen. (bosjes, struweel). Verblijfplaatsen van de wezel kunnen niet worden uitgesloten.

Functionele leefomgeving

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze maken veel gebruik van dekking omdat ze gevoelig zijn voor predatie van roofvogels en grotere roofdieren. Het plangebied biedt voldoende beschutting aan de wezel. Daarnaast is er voldoende voedsel aanwezig in de vorm van woelmuizen. Het is aannemelijk dat de wezel voorkomt in het plangebied.

Figuur 13. In het plangebied is voldoende dekking en voedsel aanwezig voor de wezel, hermelijn en/of bunzing

Hermelijn

Vaste voortplantings- of rustplaatsen

Verblijfplaatsen van hermelijnen zijn onder andere aangetoond in tunnels onder mossen, houtstapels, openingen in omgevallen bomen, openingen tussen boomwortels en in boomholtes. Hermelijnen kunnen ook gebruik maken van ratten- en woelratholen en irrigatiebuizen. In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig.

Functionele leefomgeving

De hermelijn komt in alle habitats voor, van open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers tot vochtig terrein. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. De soort verplaatst zich meestal langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, oeverlijnen, etc.

Van de drie klein marterachtigen is het voorkomen van de hermelijn in dit gebied het minst waarschijnlijk. De soort komt over het algemeen voor in meer open en nattere gebieden dan de wezel.

In het plangebied zijn de oeverzones in het open grasland niet geschikt om zich te verplaatsen of te verblijven. Er wordt tot aan de sloten gemaaid waardoor er nauwelijks dekking is.

Het zuidwestelijk deel van het plangebied is wel geschikt leefgebied voor de soort. Hier is voldoende dekking aanwezig.

4.6 OVERIGE SOORTEN

Tijdens de soortgerichte onderzoeken is een nestlocatie van de ooievaar vastgesteld (zie Figuur 14).

Figuur 14. Nestlocatie ooievaar

4.7 INVASIEVE EXOTEN

Tijdens het onderzoek is in de poel in het zuidwestelijk deel van het plangebied watercrassula aangetroffen. In de watergang in het noordoostelijk deel van het plangebied is grote waternavel aangetroffen. Watercrassula en grote waternavel zijn invasieve exoten en opgenomen in de unielijst invasieve exoten.

4.8 SAMENVATTING

Tabel 5 geeft een samenvatting van de aangetroffen relevante soorten en de (essentiële) functies voor deze soorten binnen het plangebied.

Tabel 5 Samenvatting aangetroffen nesten/verblijfplaatsen en andere essentiële functies van het plangebied

Aanwezige beschermde soort i.h.k.v. de aanvraag	Essentiële functie(s) van het plangebied voor de soort	Aantal
Hazelworm	Incidenteel passerende individuen	N.B.
Kleine marterachtigen	Potentiële verblijfplaatsen	N.B.
Ooievaar	Nestlocatie	1
Poelkikker	Voortplantingsplaatsen	één geschikte poel
	Verblijfplaatsen	Onbekend

5. EFFECTENANALYSE AANWEZIGE SOORTEN

In dit hoofdstuk wordt een effecteninschatting gedaan van het plan op de aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Er wordt in deze effectenanalyse getoetst of het planvoornemen (mogelijk) schadelijke handelingen bevat, waarbij een of meer van de volgende verbodsbepalingen worden overtreden.

Voor Habitatrichtlijnsoorten Poelkikker wordt getoetst aan de verbodsbepalingen:

- het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (artikel 11.46 lid 1a).
- het is verboden dieren als bedoeld in artikel 11.46 lid 1a opzettelijk te verstoren (artikel 11.46 lid 1b).
- het is verboden eieren van dieren als bedoeld in artikel 11.46 lid 1a in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (artikel 11.46 lid 1c).
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in artikel 11.46 lid 1a te beschadigen of te vernielen (artikel 11.46 lid 1d).
- het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (artikel 11.46 lid 1e).

Voor Vogelrichtlijnsoorten ooievaar wordt getoetst aan de verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen (artikel 11.37 Bal lid 1a);
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 11.37 Bal lid 1b);
- het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 11.37 Bal lid 1a te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 11.37 Bal lid 1c);
- het is verboden vogels als bedoeld in artikel 11.37 Bal lid 1a opzettelijk te storen (artikel 11.37 Bal lid 1d).
- het verbod, bedoeld in artikel 11.37 Bal lid 1d, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 11.37 Bal lid 3).

Voor Nationaal beschermde soorten hazelworm en kleine marterachtigen wordt getoetst aan de verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in bijlage IX (onder A) van de Ow te doden of te vangen (artikel 11.54 Bal lid 1a);
- het is verboden opzettelijk vaste verblijfplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder artikel 11.54 Bal lid 1a te beschadigen of vernielen (artikel 11.54 Bal lid 1b);

- het is verboden opzettelijk vaatplanten van de soorten genoemd in bijlage IX (onder B) van de Ow in hun natuurlijke verspreidingsgebied af te snijden, te plukken, verzamelen, ontwortelen of te vernielen (artikel 11.54 Bal lid 1c).

Hieronder wordt per soort(groep) beschreven welke effecten als schadelijke handelingen worden beschouwd in het kader van de Ow en wat de te nemen vervolgstappen zijn.

5.1 POELKIKKER

Voortplantingswater

Effecten

Binnen het plangebied zijn in een poel voortplantingsplaatsen van poelkikker aangetroffen. Door de werkzaamheden wordt voortplantingswater vernietigd. Deze werkzaamheden vallen onder schadelijke handelingen waarbij artikel 11.46 Bal lid 1b en lid 1d van de Ow overtreden worden.

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
voortplanting												
winterrust												

 Kwetsbare periode

Figuur 15. De kwetsbare perioden voor poelkikker. Bron BIJ12.

Winterverblijfplaatsen en landhabitat

Effecten

Wanneer de bosjes worden gerooid en/of hoge delen in het plangebied worden vergraven is er een kans op het verstoren en vernietigen van winterrustplaatsen. Deze werkzaamheden vallen onder schadelijke handelingen waarbij artikel 11.46 Bal lid 1b en lid 1d van de Ow overtreden worden.

Wanneer de werkzaamheden uitgevoerd worden in de winterperiode (half oktober tot en met half april) dan is er kans op het verwonden of doden van poelkikkers. Hierdoor wordt artikel 11.46 Bal lid 1a overtreden. Zie Figuur 15 voor de kwetsbare winterperiode.

Vervolgstappen

Omdat er door de werkzaamheden voortplantingswater en zomer/winterbiotoop verloren gaat en verstoring kan optreden, die aangemerkt zijn als schadelijke handelingen onder de Ow, moet een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow worden aangevraagd. De provincie Drenthe is hiervoor het bevoegd gezag. Indien de poel en de bosschages in het zuidwestelijk deel van het plangebied ongemoeid blijven is een aantasting van voortplantingswater en zomer/winterbiotoop niet aan de orde. In dat geval is een omgevingsvergunning niet benodigd.

5.2 OOIEVAAR

Effecten

Binnen het plangebied is een nestlocatie van ooievaar aanwezig. Door de werkzaamheden kan de nestlocatie verloren gaan. Dit is een schadelijke handeling, waarbij artikel 11.37 Bal lid 1b en lid 1d van de Ow worden overtreden.

Vervolgstappen

Ooievaar is niet opgenomen in de lijst jaarrond beschermde nesten en rustplaatsen van de provincie Drenthe. Derhalve is het aan te bevelen de werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal maart t/m augustus) uit te voeren. Maar ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen. Het uitvoeren van werkzaamheden is alleen mogelijk als er geen broedende vogels aanwezig zijn. Dat betekent dat het noodzakelijk is voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole uit te laten voeren en mogelijk ook maatregelen om vestiging van broedvogels in het werkterrein te voorkomen.

5.3 HAZELWORM

Effecten

Binnen het plangebied zijn mogelijk incidenteel passerende individuen van hazelworm aanwezig. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen incidenteel aanwezige individuen van hazelworm worden gedood. Dit is een schadelijke handeling, waarbij artikel 11.54 Bal lid 1a van de Ow wordt overtreden.

Vervolgstappen

Er is geen vergunning in het kader van artikel 11.54 Bal lid 1a noodzakelijk indien mitigerende maatregelen worden getroffen en zorgvuldig wordt gehandeld. De mitigerende maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol en kunnen alleen onder begeleiding van een ecologisch deskundige worden uitgevoerd.

5.4 KLEINE MARTERACHTIGEN

Effecten

Op basis van een habitatbeoordeling en het voorkomen van kleine marterachtigen in de omgeving van het plangebied gaan we er van uit dat de wezel, hermelijn en de bunzing gebruik kunnen maken van het plangebied. Het is aannemelijk dat er één of meerdere verblijfplaatsen van wezel, hermelijn of bunzing in het plangebied aanwezig zijn.

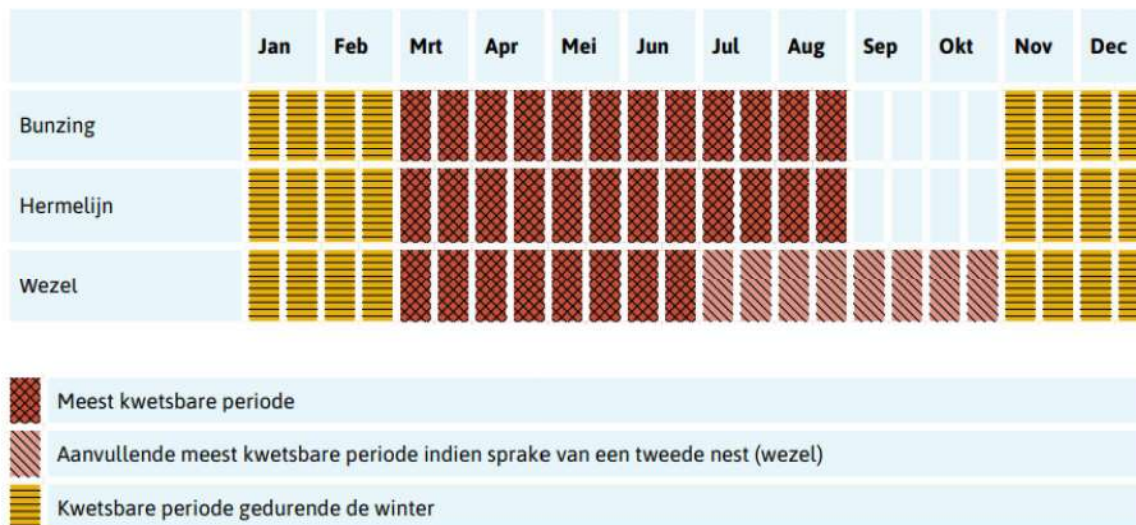
Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het zuidwestelijk deel van het plangebied (omgeving poel en bosje) worden mogelijk holletjes van woelmuizen, ware muizen en holen van bruine rat vernietigd. Een aantal van deze holletjes en holen kunnen een verblijfplaats zijn van één van de kleine marterachtigen. Hierbij kunnen dieren worden gedood of verwond. Daarnaast kunnen de werkzaamheden dermate verstorend zijn dat verblijfplaatsen tijdelijk niet meer functioneren. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen en schade aan essentiële onderdelen van het leefgebied kunnen niet worden uitgesloten.

Dit is een schadelijke handeling, waarbij artikel 11.54 Bal lid 1a van de Ow wordt overtreden.

Vervolgstappen

Indien werkzaamheden plaatsvinden in het zuidwestelijk deel van het plangebied (poel en omliggende bosjes) dan dienen vervolgstappen zoals een omgevingsvergunningsaanvraag en mitigatie/compensatie te worden genomen.

Hierbij moet onder meer rekening worden gehouden met de kwetsbare periode van kleine marterachtigen (zie Figuur 16). Daarnaast zal er mitigatie moeten komen voor de verblijfplaatsen die verloren gaan en zal er ingezet moeten worden op het ontwikkelen van een vergelijkbaar geschikt gebiedje met de zelfde oppervlakte of een kwaliteitsverbetering van bestaand leefgebied elders.

Figuur 16. De kwetsbare perioden van de kleine marterachtigen.

6. CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

6.1 CONCLUSIE

Binnen het plangebied is een nestlocatie van ooievaar aangetroffen. Tevens zijn verblijf- en voortplantingsplaatsen van poelkikker aangetroffen. Doordat deze functies binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aangetroffen zijn, treden er schadelijke handelingen in het kader van de Ow op. Hierbij kunnen artikel 11.37 Bal lid 1a, 1b, 1d en artikel 11.46 Bal lid 1a, 1b en 1d worden overtreden. Doordat voor bovengenoemde functies en soort(groep)en schadelijke handelingen plaatsvinden, zijn er vervolgstappen en mogelijk een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow noodzakelijk. De benodigde vervolgstappen zijn opgenomen in paragraaf 6.2.

6.1.1 UITGESLOTEN BESCHERMDE SOORTEN

In en rond het plangebied zijn geen:

- Verblijfplaatsen van grote bosmuis
- Verblijfplaatsen van hazelworm
- Verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van heikikker

Voor de grote bosmuis en heikikker zijn geen vervolgstappen noodzakelijk. Voor de hazelworm zijn mitigerende maatregelen benodigd om het doden van incidenteel aanwezige individuen te voorkomen (zie H6.2). Deze mitigerende maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ecologisch deskundige te worden uitgevoerd.

6.1.2 VOORKOMEN SCHADELIJKE HANDELINGEN POELKIKKER

Het is aan te bevelen de bosschage in het zuidwestelijk deel van het plangebied (zie Figuur 17) buiten de plannen te laten. Door te voorkomen dat werkzaamheden in dit deel van het plangebied plaatsvinden, blijven verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van de poelkikker behouden. Hetzelfde geldt voor verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Op deze manier kunnen schadelijke handelingen worden uitgesloten en is een vergunning niet benodigd.

Figuur 17. Bosschages met verblijf- en voortplantingsplaatsen poelkikker zuidwestelijk deel plangebied

6.2 VERVOLGSTAPPEN

In Tabel 6 is opgenomen voor welke soorten een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow aangevraagd moet worden of hoe schadelijke handelingen in h0et kader van de Ow voorkomen kunnen worden met het treffen van voorzorgsmaatregelen.

Tabel 6 Overzicht te nemen vervolgstappen

Aangetroffen beschermde soort	Benodigde vervolgstappen	Vergunning noodzakelijk ja/nee
Hazelworm	Mitigatie doden van incidenteel aanwezige individuen.	Nee, werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd aan de hand van een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
Kleine marterachtigen	Mitigatie, werken buiten kwetsbare periode en vervangende verblijfplaatsen aanbieden.	Ja, indien werkzaamheden plaatsvinden in zuidwestelijk deel plangebied rondom de poel en het bosje.
Ooievaar en andere broedvogels	Werkzaamheden alleen uitvoeren buiten broedseizoen (maart t/m augustus), na broedvogelinspectie door deskundig ecooloog waarbij geen aanwezigheid van broedvogels is vastgesteld.	Nee.
poelkikker	Mitigatie en compensatie van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen poelkikker.	Ja, tenzij invulling wordt gegeven aan de beschreven maatregel uit H6.1.2

Voor een omgevingsvergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit is een activiteitenplan nodig waarin wordt beschreven welke maatregelen worden genomen om de schadelijke effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Aan een omgevingsvergunning zijn veelal voorschriften verbonden, zoals het maken van een ecologisch werkprotocol, het uitvoeren van voldoende mitigerende maatregelen, het onder ecologische begeleiding uitvoeren van werkzaamheden en het bijhouden van een ecologisch logboek.

6.2.1 INVASIEVE EXOTEN

Om de kwaliteit van de poel en functionaliteit als voortplantingswater van poelkikker in het zuidwestelijk deel van het plangebied te behouden is het noodzakelijk watercrassula en grote waternavel te bestrijden.

7. LITERATUURLIJST

- ATKB-Buro Bakker, (2022), Quicksan wet natuurbescherming de Oksel Roden. Rapport 20220149. Assen: ATKB.
- BIJ12-2017-008 Kennisdocument Heikikker.
- BIJ12-2017-013-Kennisdocument-Noordse-woelmuis.
- BIJ12-2017-014 Kennisdocument poelkikker.
- BIJ12-2024 Kennisdocument Kleine marterachtigen, *bunzing* -*hermelijn* -*wezel*
- Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd op meerdere momenten in 2023 en 2024.
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023.

Websites

- <https://geo.drenthe.nl/geoportaal/>
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-expten/unielijst-invasieve-exoten>
- <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurbeleid-regels/wet/>
- <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurbeleid-regels/wet/soortenbescherming/bepaal-ontheffing/nest-verwijderen/jaarrond-beschermde-nesten-rustplaatsen/>
- Omgevingsverordening Drenthe 5 december 2023.
- www.ravon.nl
- www.soortenbank.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

